

RUSYA FEDERASYONU İLE YAPILAN AKKUYU NÜKLEER GÜÇ SANTRALİ ANLAŞMASI ONAYLANMAMALIDIR

Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar, Türkiye ile Rusya arasında Akkuyu'da "Nükleer Güç Santralini Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliğine İlişkin Anlaşmayı Onaylayan Kanun Tasarısı"nın 19 Temmuz 2010 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilmesi üzerine bir basın açıklaması yaparak anlaşmanın onaylanmaması gerektiğini vurguladı.

Türkiye ile Rusya arasında Akkuyu'da "Nükleer Güç Santralini Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliğine İlişkin Anlaşmayı Onaylayan Kanun Tasarısı", TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilmiş bulunuyor. Yasa, Mersin Akkuyu'da bir nükleer güç santrali kurulması ve işletilmesine yönelik düzenlemeler içeriyor.

AKP iktidarı, nükleer enerji gibi bilimsel ölçütlerin titizlikle ve planlı bir şekilde uygulanması gereken bir alanda, bu yasa ile ülke ekonomisi, ulusal ve kamusal çıkarlar, çevre ve insan faktörlerini dışlayıcı, dışa bağımlılığı artırıcı bir karara daha imza atmıştır.

Bu anlaşma ile Rusya Federasyonu, proje şirketine bedelsiz arazi tahsisi yapılması, 15 yıl yüksek fiyatlı alım garantisi sağlanması gibi avantajlarla, yatırımcı Rus firmasına, kendi topraklarından uzakta, her türlü riskten arınmış olarak nükleer santral işletme

olanağı elde etmektedir. Türkiye açısından ise Rusya'ya doğal gazda yüzde 54, petrolde yüzde 30 oranındaki bağımlılığa nükleer enerji eklenmektedir.

Uluslararası Atom Enerjisi Komisyonu verilerine göre; ülkelerin nükleer enerji programına geçişleri uzun yıllar süren çok ciddi ve kapsamlı çalışmaları gerektirmektedir. Bu çalışmalar içinde ulusal enerji stratejisiyle bağlantılı nükleer enerji programı, ayrıntılı yasal altyapı, ikincil mevzuat ve düzenleyici altyapı, nükleer güvenlik ve silahsızlanma programları, radyasyondan korunma, ulusal elektrik şebekesiyle bağlantı, insan kaynakları planlaması, halkı bilgilendirme ve aydınlatma çalışmaları, santral sahası ve yardımcı tesisler planlaması, çevresel koruma, acil durum ve emniyet planlaması, nükleer yakıt

çevrimi ve radyoaktif atıkların yönetimi ve yerli sanayinin katılımı vb. başlıklar bulunmaktadır. Bu konularda ülkemizde yapılan çalışmalar sınırlı ve yetersizdir.

Ayrıca ilgili kuruluşların kim olduğu bile kararlaştırılmamış, düzenleyici kuruluşun görev ve yetkileri tanımlanmamışken, bütün bu çalışmaların ve sorumlulukların yatırımcı Rus şirketine bırakılması gayri ciddi ve kabul edilemez bir davranıştır, ulusal egemenlik haklarının ihlal edilmesidir. Nükleer enerji gibi çok ciddi bilimsel içerik ve teknik esaslar dahilinde ele alınması gereken stratejik bir yatırım alanı, gecekondular tarzı bir yaklaşımla, ulusal ve kamusal çıkarlar gözetilmeksizin, yalnızca yatırımcı şirketin haklarını korumayı esas alan bir düzenleme ile gerçekleştirilemez.

Türkiye enerji alanında yatırımcı şirketlerin çıkarlarını değil, yerli ve yenilenebilir kaynaklara dayalı, ulusal ve kamusal çıkarları gözeten kamusal planlama, kamusal üretim, kamusal denetim esaslı strateji ve programlar uygulamalıdır.

Türkiye'nin bir nükleer santral ihale yasası bulunmasına karşın nükleer enerji yasası, nükleer enerji ile ilgili bütünsel bir planlaması ve tamamlanmış düzenleyici mevzuatı bulunmamaktadır. İlk yatırım maliyetleri diğer yakıtlı santrallere göre çok daha pahalı ve yatırım dönemleri (8-15 yıl) çok uzun olan nükleer santraller, teknoloji ve yakıt yönünden de tamamen dışa bağımlı, atıklarının yönetimi ise sorunlu ve pahalıdır. İşletmeleri teknolojik riskler içeren, ekonomik ömürleri dolunca sökülme maliyetleri ilk yatırım maliyetlerini aşabilen nükleer santrallere Türkiye hazır değildir.

Ayrıca nükleer enerji, Türkiye'nin birincil enerji önceliği ve gereksinimi değildir. Elektrik üretiminde dışa bağımlılık oranı yüzde 60, toplam birincil enerji tüketiminde dışa bağımlılık oranı yüzde 73 olan Türkiye'nin enerji gereksiniminin karşılanmasına yönelik yeni kaynak arayışları, bu bağımlılığı azaltacak, yerli ve yenilenebilir kaynaklara dayalı alternatif enerji

politikalarıyla karşılanabilecektir. Bu açıdan Türkiye nükleer santralden elde edilecek enerjiden fazlasını sağlayacak yerli kaynak potansiyeline ve alternatif çözüm olanaklarına sahiptir. Ancak bu gerçekleri dile getiren TMMOB ve bağlı odaların, bilim insanlarının, duyarlı kurum ve kuruluşların, ülke ve halk çıkarlarını esas alan çağrularına kulaklar tıkanmakta, nükleer lobilerin kâr hırsları doğrultusunda kararlar alınmaktadır.

Enerji verimliliği uygulamalarının etkinleştirilmesi ve enerji tasarrufu sağlanması; yeterince değerlendirilmeyen linyit, hidrolik, rüzgâr enerjisi, jeotermal ve güneş dayalı elektrik üretim potansiyelinin harekete geçirilmesi; birincil enerji tüketimi ve elektrik üretiminde dışa bağımlılığın azaltılması, serbestleştirme ve özelleştirmelerden vazgeçilerek kaynakların esas olarak kamusal çıkarlar gözetilerek değerlendirilmesi, kamusal planlama, kamusal üretim ve denetim öncelikli enerji politikası olmalıdır. Yalnızca bu anlayışla ve enerji ile ilgili tüm alanlarda bütünlüklü bir planlama kapsamında, uzun erimli, dışa bağımlılığı ve riskleri azaltılmış bir nükleer enerji/teknoloji planlaması Türkiye'nin ulusal toplumsal çıkarlarına uygun olabilecektir.

Bütün bu nedenlerle söz konusu yasa Cumhurbaşkanlığı tarafından onaylanmamalıdır. ■